

MIQUEL ÀNGEL MARIA

Escriptor i professor

“Com feia Josep Pla, discrep d'un cosmopolitisme desarrelat”

Miquel Àngel Maria és l'autor de *Cartes a Josep Pla des de Menorca*, que acaba de publicar Editorial Moll. DAVID ARQUIMBAU

Preocupació Miquel Àngel Maria ha publicat recentment *'Cartes a Josep Pla des de Menorca'*, un recull d'articles que, en forma de missives a l'escriptor empordanès, dibuixen una illa que, segons l'autor, es troba en procés de despersonalització

CRISTINA ROS

Les cinquanta-una cartes que Miquel Àngel Maria (Maó, 1965) va escriure a Josep Pla i que va publicar en el diari *Menorca*, tots els diumenges, des del setembre de 2011 al de 2012, ja varen ser concebudes per fer-ne un llibre. Aquest “projecte unitari”, com el defineix l'autor mateix, ha sortit recentment al carrer de la mà d'Editorial Moll. Són, en el cas de *Cartes a Josep Pla des de Menorca*, quaranta-nou missives destinades a l'escriptor empordanès i que contribueixen a definir l'illa balear com una societat que viu un procés de transformació molt ràpid. En conjunt, com afirma el filòleg Xavier Pla en el pròleg, “Menorca es configura clarament com un petit observatori des del qual interpretar les grans qüestions de la societat global”.

Creis que és possible interpretar el món des d'una illa com Menorca, amb un ritme que té poc a veure amb el que es manté als centres on es decideixen les grans qüestions? Estic convençut que només es pot interpretar el món des d'un observatori petit. Després de viure dotze anys a Palma, vaig tornar a Menorca, que no havia quedat immòbil. Em sentia amb la necessitat vital de pensar la meua illa. Acabava de llegir les obres completes de Josep Pla, amb qui, tot i tenir-hi unes discrepàncies ideològiques importants, compartesc l'obsessió per fer-se entendre i per donar testimoni de l'època.

Tornem a un territori aïllat com a observatori.

Josep Pla no creu en les visions des d'un no-lloc. Ho compartesc, i crec que només si tenim arrels ens podem entendre a nosaltres mateixos, podem entendre qui som i, per contrast, podem entendre els altres. Com feia Pla, discrep d'un cosmopolitisme desarrelat. M'interessa la mirada local i, des d'aquí, intentar comprendre el món.

Josep Pla, en un moment de la seva vida, també es va recloure. És una opció que teniu en comú?

És evident que hi ha dos Pla: el d'abans de la Guerra Civil, com a periodista que viatja i que segueix els grans esdeveniments, i el de després de la guerra, quan fa una opció de tancament. En tot cas, mai no en faria un paral·lelisme amb la meua vida. Dirigir-me a Josep Pla, com a escriptor planià que som, és un joc.

Digau-nos, quines són les grans qüestions que us preocupen?

Tenc la sensació que som en un canvi de civilització. No estam en un canvi d'època, que suposaria una transformació més suau. El progrés de les tecnologies està marcant un abans i un després radical. I encara, en moltes qüestions, no sabem com afrontar-ho.

Dèieu que Menorca, en els anys que n'estigüeu absent, no restà immòbil. Com definiríeu el canvi? Veig una balearització de Menorca molt clara. Entre les Illes Balears, és la darrera que es converteix en una economia turística. Fins al moment, havia conservat un bon equilibri entre el turisme i la productivitat, que ja no tenien les altres illes: agricultura, indústria sabatera, bijuteria, etc. Menorca arriba tard a la balearització, però fa una conversió molt ràpida. De fet, jo me'n vaig anar d'una Menorca idíl·lica o idealitzada i vaig tornar a una illa turística. De tota manera, tornant a Pla, he de dir que pos en dubte aquella Menorca il·lustrada, de bona gent cultivada que ell va definir. Quan rallam del procés de despersonalització de Menorca, el gran drama és que els que el lideren són menorquins. Em puc referir al monument feixista que han estat a punt de posar a Maó. Aquí s'ajunta la nostàlgia franquista, que no és morta, la vella dreta de sempre i la ignorància més insondable. Una mescla que és letal. Sabeu que els que promouien el monument a les víctimes de l'*Atlante* no poden entendre per què la gent s'hi oposava?

El fotògraf Alberto García-Alix em va dir una vegada que no li havia agradat Menorca perquè “no hi ha perversió”. Ho compartiu?

Bé, aquest és un dels segells que ha intentat construir Menorca. Sobreviure és marcar la diferència. Si el que es ven és un turisme familiar i de natura, evidentment, no és vendre un escenari de perversió.

Menorca ha encapçalat el moviment per la qualitat a l'educació. Vós sou professor. Com ho heu viscut?

Si Menorca s'ha convertit en una economia turística, l'educació ha de ser un dels principals motors per mantenir el caliu viu. I els docents hi han jugat fort. La realitat és adversa, perquè ara no només s'ha de lluitar contra els elements, sinó contra un Govern que fa justament el contrari del que hauria de fer. Hi ha desànim i pessimisme, però no podem perdre el nord. Per això el món educatiu menorquí hi dona resposta i fa propostes, encara que a l'altra banda no hi ha interlocució.

Com a llicenciat en estudis eclesiàstics, impartiu religió catòlica. Què pensau de la LOMQE?

Hi som molt crític. Des d'un plantejament europeu, hi ha una tendència de clara revalorització en l'educació del fet religiós i una desconfessionalització generalitzada. En una societat plural, l'escola no pot donar privilegis a una religió per sobre de les altres. Es diu que la classe de religió no ha de ser una catequesi i, malauradament, s'hi sol convertir. —

un escriptor

JOSEP PLA

un color

VERD

un plat

OLIAIGO AMB FIGUES